

bundet paa denne maate, vil den formentlig kunne tilplantes med furu. Den erfaring, man her fik om dæmpning av sandflugten, agter man at anvende systematisk, naar den projekterte sænkning av Orrevandet kommer til utførelse. Her vil man i den del av vandet, som grænser op mot revet, komme til at avdække betydelige flyvesandfelter. Efterhvert som vandet sænkes, agtes sandflugten hindret foreløbig ved gjærder av bakhun og efterhvert ved plantede marehalsbelter.

De fleste arbeider forøvrig var utført paa omtrent ens maate. Hovedavløpskanalen slynget sig ut mellem morænerne og myrene med en dybde av ca. 1,5—2,0 m. og en bundbredde av i regelen mellem 1,2 og 1,5 m. Naar jordarten ikke var myr bestod den oftest av en stenblandet morænegrus, ikke meget haard. Siderne forstøttedes regelmæssig med en halvt indgravet kampestensmur, der føres noget op over flomvandsstand. Skraaningen ovenover muren viste sig ved de noget ældre arbeider at være godt græsbundet, hvorimot kanalenes bund holdt sig merkelig fri for »grøe«, hvad der vel skriver sig fra, at bunden bestaar av »dau«, stenet grus. I lerjord, som f. eks. ved Børsesjøkanalen i Gjerpen, er »grøen« en ren plage, idet den paafører opsitterne betydelige, aarlige ofre til kanalens oprensning og vedlikehold. I det hele fik jeg det indtryk, at kanalene paa Jæren vil bli noksaa billige at holde vedlike; dette er en ikke ubetydelig fordel.

UTNYTTELSE AV BLEKE OG MERGEL

SOM bekjendt forekommer der hyppig i bunden av vore torvmyrer store mængder av bleke og mergel, som hittil har været til liten eller ingen nytte, da det er forbundet med for store omkostninger at utnytte dem.

Ifølge Det Tyske Myrselskaps tidsskrift nr. 4 d. a., har imidlertid en arkitekt *Schmelzer* i Reinickendorf bei Berlin nylig opfundet en enkel og billig metode til at fremstille brændt kalk av bleke og mergel. Metoden bestaar i, at like deler bleke eller mergel og brændtorv blandes i en noget omkonstruert murstensmaskine. Maskinen, som fabrikeres av *Rixdorfer Maschinenfabrik vormals C. Schickeysen* i Rixdorf, gjøres ogsaa for hestevandring. Kalktorvstrengen skjæres i murstenslange stykker og lufttørkes, hvorefter stykkerne stables op til en mile, som brændes paa almindelig maate. Man faar nu en god gjennombrændt torvkalk, som meget godt egner sig til bygningsøiemed eller som gjødningsmiddel. Økes mængden av brændtorv i blandingen, faar man en god hydraulisk cementlignende kalk, som hurtig stivner og er ugennemtrængelig for vand.

Metoden kan forenkles endnu mer derved, at man istedenfor murstensmaskine benytter en almindelig brændtorvmaskine, og for tilvirkning i mindre maalestok skulde de smaa torvmaskiner for hestevandring egne sig særdeles godt.

NORSK KALIGJØDNING.

MEDDELELSE FRA STATENS KEMISKE KONTROLSTATIONER I KRISTIANIA, BERGEN OG TRONDHJEM.

VORT KALIFORBRUK dækkes nu for en ikke uvæsentlig del av norske produkter, norsk kaligjødning eller kalisalt, der som bekjendt faaes som biprodukt ved fremstillingen av jod av tareaske.

Det er glædelig, at vi paa denne maate delvis formaar at gjøre os uafhængig av den tyske indførsel. Men skal de norske fabrikker i længden kunne paaregne avsætning for sine varer, maa disse frembydes i en ganske anden skikkelse, end hvad hittil ofte har været tilfælde.

Det hænder nemlig ikke saa sjelden, at den i handelen gaaende norske kaligjødning baade er sterkt fugtig (ofte likefrem vaat) og av en i høi grad uensartet beskaffenhet, opfyldt av større og mindre fast sammenhengende klumper.

Liketil nævestore stener har ogsaa forekommet. Den store fugtighetsgrad gjør, at det er meget vanskelig at faa gjødningen jevnt utstrødd, hvilket selvfølgelig er den første betingelse for, at den skal komme til fuld virkning.

Værst er det dog med uensartetheten. Vore undersøkelser viser nemlig, at de i en og samme prøve forekommende grovere og finere partikler, besidder et høist forskjellig kaliindhold, og at det derfor saa at si er umulig at faa tat en rigtig gjennemsnittsprøve av et saadant parti.

Uensartetheten bevirker ogsaa, at det er vanskelig at faa overensstemmende analyseresultater.

Som et eksempel paa, hvor uensartet den norske kaligjødning kan være, anføres, at vi i en og samme prøve fandt:

I de frasigtede grovere partikler:

(kornstørrelse over 2 mm.) . . 41,44 % kali.

I de finere partikler:

(kornstørrelse under 1 mm.) . . 31,88 » —

En paa almindelig maate forberedt gjennemsnittsprøve av samme kaligjødning viste et kaliindhold av 36,53 %. En prøve av et andet parti 37 % norsk kaligjødning viste et lignende forhold. De grovere partikler indeholdt 46,96 % kali, de finere 35,64 % og gjennemsnittsprøven 39,30 %. Altsaa differencer paa over 11 % i en og samme prøve.

Vi maa derfor indstændig henstille til de respektive fabrikker, at de saavidt mulig søker at fremstille et mere ensartet og tørt fabrikat. Saadan som hittil kan det i længden ikke gaa.